

## DOMOBRANCI — NJIM V SPOMIN

JOŽE HORN

Beseda sama pove, da so branili DOM in vse, kar je njemu v pomoč: cerkve, šole, dvorane itd. Branili so ljudi in njihovo imetje pred napadi onih, ki so vse to ogrožali.

V tistih časih nihče ni imel zavarovanega življenja pred napadalci. Zato so se fantje in možje zbrali v enote, da bi napadalcem lažje kljubovali in jih z orožjem premagali.

Nekdo je začel, in to so bili partizani, komunisti, ki so hoteli Slovenijo podjarmiti Sovjetski zvezi in ji vsiliti komunistično oblast. Oni so izzvali odpor. Domobranstva ne bi bilo, če bi oni ne nastopili, če bi njih ne bilo in če ne bi pobijali vseh, ki niso hoteli biti komunisti in so mislili drugače.

Nikdar in nikjer ne bi oni uspeli, če ne bi imeli podpore v sovjetskih komunistih in njihovih zaveznikih Angležih in Amerikancih. Ti so bili tako kratkovidni, da so izdali celo tiste, ki so bili na njihovi strani in so v vojni skrivali, varovali in reševali njihove pilote-padalce, ki so pristajali na slovenski zemlji.

Vse slovenske žrtve niso bile deležne usmiljenja z nobene strani. Pobijali so jih komunisti, zavezniki pa so jih prodali in poslali slovensko vojsko v pokol. Grozna usoda več tisoč slovenskih žrtev. Niso se mogli braniti, ker so jim vzeli orožje in vse, kar bi jim moglo služiti v ta namen.

Niso pa jim mogli vzeti Boga, ljubezni do naroda in do slovenske domačije.

Nihče ni bil na strani majhnega naroda in njegove pravice do obstoja. Pribežalnice so imeli samo v Bogu, v Mariji, v Cerkvi, v molitvi, v vdanosti v božjo voljo. To jih je reševalo. In vztrajali so do konca. Med njimi ni bilo nikogar, ki bi mu bilo žal, da se je postavil v bran za Boga in za Slovenijo. Niso se bali velikanov tega sveta in niso tako ljubili svojega življenja, da bi se bali smrti.

Takrat mogočni, danes mnogi njihovih krvnikov trpijo že na tem svetu ali v vicah, za vse zločine, ki so jih storili.

Nam junaki pa so v miru, kar je plačilo za njihovo zvestobo, za njihov idealizem. Bog je pravičen in vsakemu poplača po njegovih delih.

Zaradi njih smo lahko ponosni, da smo slovenskega porekla, slovenske krvi. To je gotovo po božji volji.

Če bi na svetu bilo več spoštovanja do vsake človekove osebe, njenega življenja in imetja, če bi bili priznani tudi manjši narodi, če bi bila ljubezen gonilna sila vsega skupnega življenja, potem ne bi bilo ne slovenskih, ne drugega naroda beguncev in izseljencev, ki si morajo v tujini iskati svobodo in življenje ter služiti svoj vsakdanji kruh.

Če bi vse to na svetu imelo veljavo, potem ne bi bilo ne Domobrancev in ne dvanajst tisoč pobitih Slovencev, ne vseh pobitih med vojno, v revoluciji in po njej.

Božja ljubezen je bila izkazana njim, ki so kot mučenci zaznamovani s svojo lastno krvjo. Pa je bila ista božja ljubezen tudi za nas, ki Sloveniji vsaj z molitvami moremo pomagati in ji želiti lepšo prihodnost. Slovenija si to zasluži. Cena lepše prihodnosti je kri, ki so jo tisoči dali na oltar slovenskega naroda.

Biti Slovenec ni lahko, je pa lepo. To velja za nas, starejše in za vas, ki ste potomci slovenske krvi.

Dokler bomo to znali ceniti, tako dolgo tudi Domobranci ne bodo pozabljeni.

Oni naj prosijo pri Bogu za našo stanovitnost in odločnost v boju proti zlu in v boju za vse, kar je dobrega.

Tako bomo tudi mi doprinesli naš delež svobodni državi Sloveniji.

## Ljubljana in Zagreb umirjata situacijo

„Kar se trenutno dogaja, je predvsem umirjanje situacije in vzpostavljanje medsebojnega zaupanja. Obe strani se namreč trudita izogibati najbolj občutljivim temam,“ je o aktualnih odnosih med Slovenijo in Hrvaško v pogovoru pouda-

ril predsednik republike Janez Drnovšek.

Po besedah predsednika republike sporazum o meji, za katerega se je leta 2001 kot premier dogovoril s takratnim hrvaškim premijerom Ivico Račanom, ne vedno nima prave alternative.

## Mitja Ribičič ovaden za genocid

Kriminalisti so podali prvo kazensko ovadbo za kaznivo dejanje genocida, povezano s poboji po drugi svetovni vojni. Ovaden je Mitja Ribičič, nekdanji pomočnik načelnika OZNA (oddelek za zaščito naroda) za Slovenijo, ki je po vojni zasedal številne visoke funkcije v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji.

Po navedbah TVS je ovadbo omogočilo odkritje kriminalista Pavla Jamnika, ki vodi preiskavo poveljnih pobojev. V Arhivu Slovenije je namreč našel dokument, ki dokazuje povezavo med civilnimi žrtvami pobojev in Ribičičem.

Ključni dokaz policije, na podlagi katere je sestavila ovadbo, je knjiga številka 7 oziroma t. i. register priporočnikov 1945 - 1946, v kateri je od 12 tisoč oseb polovica vpisanih, „z glasovno tovarno majorja Mitje“. Pri nekaterih zapornikih je na koncu spisa napisano „izpuščen“, pri nekaterih so prazna mesta, vsaj 234 od njih pa naj bi bilo, po oceni kriminalista Pavla Jamnika, žrtev poveljnih pobojev.

Mitja Ribičiča je že pred leti v dokumentarcu TVS obremenil nekdanji visoki časnik OZNA Albert Svetina. Povedal je, da je Ribičič pripravil različne sezname oseb, ki so bile nato likvidirane.

Pavel Jamnik je zdaj povedal, da odkriti dokument potrjuje izjave Svetine.

Ribičič je leta 1994 v zvezi s poboji pričal pred parlamentarno komisijo in dejal, da je odgovarjal le za

preiskave aretiranih oseb v domovini, pri pobojih pa naj ne bi sodeloval.

Ribičič, bivši predsednik jugoslovanske vlade, se je iz političnega življenja umaknil okrog leta 1995. Leta 1999 je priznal, da so za poveljne poboje v partijskem vrhu vedeli.

Mitja Ribičič ni želel komentirati kazenske ovadbe policije v zvezi s poveljnimi poboji, po kateri je osumljen storitve kaznivega dejanja genocida. Ribičič je prek zagovornika Petra Čeferina sporočil, da ovadbe ne more komentirati, ker je ne ni videl. Odvetnik je poudaril, da je Ribičič vse okolščine poveljnih pobojev leta 1994 že „obširno pojasnil“ parlamentarni preiskovalni komisiji, ki ji je predsedoval Jože Pučnik. O tem obstaja obširna dokumentacija, Ribičičev zagovornik pa meni, da je komisija takrat temeljito opravila svoje delo. Čeferin je tudi poudaril, da so bile v dosedanjih sodnih postopkih vse ovadbe zoper njegovega klienta zavržene.

Po Jamnikovem pojasnilu preiskava poveljnih pobojev poteka od leta 1994. Do marca 2004 se je nato policija ukvarjala z iskanjem krivcev za poboje s pomočjo dokazov iz skupno 411 grobišč žrtev, nato pa se je preusmerila predvsem na iskanje arhivskih dokumentov, ki bi pripeljali do osum-

ljencev, je pojasnil Jamnik.

Dodal je, da je policija marca lani vrhovnemu državnemu tožilstvu poslala tudi t.i. Kazenski zakonik, ki v 373. členu med drugim določa, da kdor z namenom, da bi popolnoma ali deloma uničil narodnostno, etnično, rasno ali versko skupino, ukaže pobijati njegove člane ali jim povzročiti hude telesne poškodbe ali hudo izpodkopavati njihovo telesno ali duševno zdravje ali prisilno izseljevati prebi-



Mitja Ribičič

valstvo ali spraviti skupino v take življenjske razmere, ki vodijo k njenemu popolnemu ali delnemu pokončanju, ali uporabiti ukrepe, s katerimi se preprečujejo rojstva med člani skupine, ali prisilno preseljevati otroke v kakšno drugo skupino, ali kdor z enakim namenom sam stori katero od naštetih dejanj, se kaznuje z zapornom najmanj 10 let ali z zapornom 30 let.

Ribičiča sta sicer že leta 1998 ovadila mariborski odvetnik Durnan Ludvik in Walter Smolej z Dunaja. Po njunem mnenju naj bi skupaj s Tonetom Ferencem med le-

toma 1944 in 1950 zlasti na Štajerskem sodeloval pri popolnem uničenju nemške narodnostne skupine. Tožilstvo je takrat ovadbo zavrnilo.

Predsednik republike Janez Drnovšek ni želel komentirati medijsko zelo odmevne ovadbe zoper nekdanjega pomočnika OZNA za Slovenijo. Kot je poudaril, ne sme in ne more komentirati pravnega postopka, ki je šele na svojem začetku. Po besedah Drnovške tako za primer Ribičič kot za vse ostale podobne primere velja, da je šele s sodbo vzpostavljeno neko pravno dejstvo.

V parlamentarni preiskavi o množičnih zunajsodnih pobojih po drugi svetovni vojni pa je Ribičiča 20. oktobra 1994 zaslišala preiskovalna komisija državnega zbora. Ribičič je takrat poudaril, da po njegovem mnenju o poveljnih zunajsodnih pobojih v Sloveniji ni odločal najožji partijski in državni vrh, temveč zgolj „vojaki akterji - na podlagi svojih strateških ocen“ ob takratnih zapletenih razmerah na območju Slovenije.

Mitja Ribičič se je rodil 19. maja 1919 v Trstu. V NOB je bil komisar koronke grupe odredov. Neposredno po drugi svetovni vojni je bil namestnik načelnika organizacije OZNA in vodja njegovega 2. oddelka, zadolženega za operativno delovanje proti notranjemu sovražniku. Bil je tudi pomočnik ministra Ljudske republike Slovenije za notranje zadeve, javni tožilec LRS, sekretar LRS za notranje zadeve, predsednik zveznega izvršnega sveta v takratni

(Nad. na str. 2)

## Tudi Slovenci na vojaškem romanju

**Od 25. do 31. maja je v francoskem romarskem središču Lurd potekalo 47. mednarodno vojaško romanje, ki ga organizira Francoska vojaška škofija. Udeležili se ga bodo tudi pripadniki Slovenske vojske in Slovenske policije.**

V Lurdu so se pripadniki oboroženih sil različnih narodov po končani drugi svetovni vojni na pobudo katoliške Cerkve začeli zbirati v molitvi s promjo za mir v združenji Evropi.

Že sedmo leto zapored, sicer pa že osmič, so se ga udeležili tudi pripadniki Slovenske vojske, Slovenske policije in njihovi družinski člani. Romanje je potekalo pod vodstvom vojaškega vikarja msgr. dr. Jožeta Pluta. Romanja se je sicer udeležilo okrog 20.000 vojakov, policistov in njihovih

družinskih članov iz tridesetih držav (večinoma iz Evrope, pa tudi iz ZDA in Kanade). Geslo romanja je „Z Bogom služiti človeku in miru“.

Vojaki, podčastniki in častniki, ki so se zbrali na simboličnem kraju Marijinega prikazovanja, so poklicani k temu, da na kriznih žariščih in povsod, kjer je potrebno, vzpostavljajo in ohranjajo mir in blaginjo.

Predstavniki Slovenske vojske in Slovenske policije so se udeležili skupnih srečanj in slovesnosti, prisotni pa so bili tudi pri mednarodni vojaški maši v podzemni baziliki Pija X., kjer so predstavljali slovensko državo. Poseben poudarek je bil namenjen druženju s predstavniki oboroženih sil držav na srednjeevropskem območju.

## Kongres Slovencev v Trstu

V Trstu se je vrnil dvodnevni deželni kongres Slovenske skupnosti (SSk), stranke Slovencev v Italiji, ki poteka tudi v znamenju 30-letnice delovanja stranke na deželni ravni. Med uglednimi gosti, ki so se udeležili kongresa, sta bila tudi slovenska ministra za zunanje zadeve in zdravje, Dimitrij Rupel in Andrej Bručan, Furlanijo-Juljsko krajino (FJK) pa je zastopal predsednik deželne vlade Riccardo Illy.

Politično poročilo je podal deželni tajnik SSK Damijan Terpin, ki se je dotaknil najpomembnejših dogajanj v zadnjih letih in poudaril, kako se je stranka iz krize, v kateri se je nahajala leta 2001, izvlekla in v naslednjih letih zabeležila vrsto uspehov, največji od katerih je ponovna izvolitev predstavnika SSK v deželni parlament FJK.

Kongres se je nadaljeval v Prosvetnem domu na Opčinah pri Trstu, kjer je potekala razprava, in tudi volitve vodstva. Za tajnika stranke je bil potrjen Damijan Terpin. Za predsednika stranke pa so potrdili Draga Štoko ter izvolili 14-člansko ožje tajništvo stranke in 40-članski deželni svet.

Na kongresu so se dotaknili številnih vprašanj. Posebno pozornost so namenili političnemu položaju v zamejstvu, posebej z vidika odnosov znotraj slovenske manjšine v Italiji in odnosov s strankami leve sredine, s katerimi SSK sodeluje v številnih levosredinskih koalicijah.

Govorili so o zaščitem zakonu, pri čemer je bilo večkrat ponovljeno, da mora zakon veljati tudi v mestnih središčih. Izpostavili so krajevno problematiko in potrebo po okrepljeni notranji organiziranosti stranke. Delegati pa so izglasovali tudi več resolucij.

## ZA ZGODOVINO

## Slovenska Legija, prva protiokupatorska bojna skupina na Slovenskem

RUDOLF SMERSU

(Ta članek je iz zapuščine pokojnega Rudolfa Smersuja. Njemu listu ga je dobrohotno posredovala njegova hčerka, Marjeta Smersu Boltežar.)

Ko ni bilo nikjer sledu o partizanstvu in Osvobodilni fronti, ki je nastala le po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, je bila v Ljubljani dne 27. aprila 1941 ustanovljena Slovenska Legija.

Med prazniki, ki naj se obhajajo v Sloveniji, je dan 27. 04. 1941 določen kot Dan narodne vstaje. Toda kje je bila ta vstaja in proti komu je bila? Slovensko zgodovino pisarje ne pozna v tem času nobene vstaje. Pač pa se je na ta dan oziroma na predvečer tega dne ustanovila v prostorih pisatelja Josipa Vidmarja Protiimperijalistična fronta, ki pa ni imela nič skupnega s tako imenovano narodno vstajo. Protiimperijalistična fronta je nastala v času, ko je Sovjetska zveza, pod vodstvom Stalina, podpisala ne-napadalno in prijateljsko pogodbo z Nemčijo. Ta fronta torej ni mogla biti naperjena proti Nemčiji, ampak proti drugim imperijalistom v ostalem svetu. To pa so bili Anglija, Francija in druge zavezniške države. Dne 27. aprila 1941 torej ni bilo nobene vstaje, ampak je bila kvečjemu naznanjena vstaja proti Angležem in ostalim zaveznikom.

Ko omenjamo kot dan ustanovitve Slovenske Legije 27. aprila 1941 pa ne smemo pozabiti na ustanovitev Četnškega odreda na Štajerskem, pod vodstvom Jožeta Melaherja, ki si je nadal ime „Zmagoslav“ in je le proti koncu vojne skupaj z zavezniki zapustil Štajersko in odšel na Koronko. Na Koronkem pa so ga isti zavezniki, ki so izročili domobranksko vojsko Titovcem, prepeljali na svojih tovornjakih v italijansko zbirališče v Eboliu. Samo to je že dokaz, kakšen ugled je užival Zmagoslav pri zaveznikih.

Glede na nastanek Osvobodilne fronte pa moramo pripomniti te tole: OF se je ustanovila le po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo. Kar pa je najbolj značilno je dejstvo, da je bila OF prvič imenovana v uradnem glasilu komunistične partije, v Slovenskem poročevalcu, le dne 1. novembra 1941.

Naj se vrnem zopet k Slovenski legiji, ki so jo dne 27. 4. 1941 ustanovili vidni možje in fantje katoliškega tabora. Ta organizacija se je razvila in razširila po vsej ljubljanski pokrajini z izrecnim namenom, da ustvari odpor proti okupatorjem. Toda komunistična

partija ni pristala na to, da bi se kdokoli drugi poleg nje boril proti okupatorjem. Razglasila je smrtno kazen za vse tiste, ki bi se borili zoper okupatorja izven partijskih vrst.

Naj v spomin na ustanovitelje SL navedem imena ustanovnih članov. Za SLS Rudolf Smersu in dr. Albin Šmajd; za Slovensko fantovsko zvezo Ivo Kermavner; v imenu Mladine SLS inž. Jože Sodja, Viktor Černovar in brata Pirih. V imenu Mladine Kmečke zveze Milan Finc in dr. Ludvik Purc; v imenu Slovenske delavske zveze Andrej Križman, Maks Jan in Jože Jonke. Navzoči pa so bili za Katoliško mladino za Gorenjsko France Malovrh; za Dolenjsko Tone Duhovnik; in za Štajersko Henrik Goričan, ki je bil v zvezi z Jožetom Melaherjem. Pozneje se je ugotovilo, da sta bila med ustanovnimi člani tudi Ivan Boh in Janez Snog.

Namen Slovenske Legije je bil varovati življenja in premoženje Slovencev. Ko pa se je začelo na debelo pobijanje predvsem katoliških Slovencev po vsej deželi, je Slovenska Legija privzela v svoj program tudi obrambo slovenskih življenj. SL se je organizirala kot varke straže, ki so se razširile po vsej deželi. Tik pred kapitulacijo Italije je bilo na slovenskem ozemlju 94 edinic varških straž, ki so uspelo branile domače vasi pred napadi partizanskih čet. Poleg Slovenske Legije sta se s podobnim protiokupatorskim ciljem pojavili Sokolska in Narodna Legija, ki sta bili s Slovensko Legijo povezani v vojaškem vrhu.

K Slovenski Legiji so se pridružili tudi visokopolci Mladci, Stražarji in člani Slovenskega narodnega gibanja. K protiokupatorskemu gibanju so se pridružili tudi četniki.

Naj posebej omenimo tako imenovani Štajerski bataljon, ki se je zbral v Bizoviku in ki ga je Slovenska Legija opremila z orožjem. To je bila pogumna udarna četa, ki je odšla na Dolenjsko in so jo komunisti odkrili in divje napadli. Slovenska Legija je bila tudi v stalni zvezi z Melaherjevo protinacistično četo na Štajerskem.

SL je ves čas delovala ilegalno in je zato okusila mučevanje fašistov in nacistov. Naj omenimo, da so bili v Dachau odpeljani vodilni člani Slovenske Legije, med njimi polkovnik Peterlin, Milan Finc; v Mahthausen pa inž. Jože Sodja, in poleg teh mnogi drugi.

Ko se je ustanovila Slovenska Legija je bilo njeno delovanje poverjeno desetčlanskemu odboru, ki je vodil delo v organizacijskem pogledu. V

vojaškem pogledu pa je vse delo, do konca oktobra 1943, vodil polkovnik Peterlin; ko pa se je vrnil iz ujetništva major Mirko Bitenc, je pa to delo prevzel on.

Že večkrat smo slišali in brali vprašanje, zakaj so se te protiokupatorske skupine zbrale na svetovno-nazorski oziroma na strankarski osnovi. Na ta vprašanje je pisec teh vrstic že leta 1961 odgovoril, da je vse to združevanje delalo na podlagi popolnega medsebojnega zaupanja. Nemci so tedaj imeli med nami svojo peto kolono, ki nas je izdajala. Tudi Italijani so imeli med nami svoje ovaduhe. Komunisti pa so že dvigali glave in počivali ljudi proti vsem, ki so tedaj vodili javno in društveno življenje. Vprašanje zaupanja je bilo torej glavno in so se družili le tisti ljudje, ki so se že dolgo med seboj poznali in si zaupali. To se je dogajalo tudi drugod, na primer na Poljskem in v Franciji. Družili so se ljudje, ki so se poznali; niso se pa zato te skupine smatrale za strankarske skupine, zlasti ne zato ne, ker so bile v vrhu vojaške povezane.

SL je kmalu po ustanovitvi zajela veliko večino slovenske mladine. Kurirji so obiskovali posamezne edinice in dajali navodila za delo. Medtem pa se je že videlo, da se komunisti pripravljajo na revolucijo in na poznejši prevzem oblasti. V Ljubljani in po vsej deželi so se začeli atentati, ne samo na vodilne može, ampak celo proti ženam in otrokom (Mausar, Brulc, itd.). Ljudstvo je člane varških straž imenovalo „legionarje“. Legionarji in domobranci so bili resnični zaščitniki in ohranjevalci slovenskih življenj.

Ko se je ustanovilo Slovensko domobranstvo je dalo vodstvo SL nalog vsem članom in vsem varškim stražarjem, da naj vstopijo med Domobrance in v pokorščini domobranskemu vodstvu varujejo slovensko zemljo in slovenska življenja. To se je tudi zgodilo. Z angleško prevaro pa se je zgodilo tudi to, da so bili skoraj vsi legionarji in varški stražarji skupaj z domobranci izročeni komunistom, bili po njih pobiti in leže sedaj v velikih grobovih v Kočevskem Rogu, v Teharjih, v Hrastniku in drugod.

Po tragediji na Turjanskem gradu in na Grčaricah, ki je tragediji sledila, so se rešeni člani varških straž podali v na novo snujočo se domobranksko vojsko, ki se je nato pod vodstvom generala Rupnika borila proti morilcem slovenskega naroda.

## IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Gotovo je bil osrednji dogodek tedna vdor sredinsko-desničarske povezave. Ta novi dejavnik je sprožil vrsto odmevov in kaj različna občutja.

**Za narodov blagor.** Ricardo López Murphy in Mauricio Macri sta končno strnila vrste. Oba najbolj vidna predstavnika desne sredine ali umirjene desnice sta se povezala za skupni nastop na oktobrskih parlamentarnih volitvah. Za dan javne objave njunega soglasja sta izbrala državni praznik 25. maja. Datum ni slučajen. Po eni strani se tega dne Argentinci spominjajo začetka poti, ki je potem vodila v državno osamosvojitve. Po drugi strani pa sta isti dan potekli dve leti od nastopa sedanjega predsednika. Zato je tudi razumljivo, da je njuna bojna napoved vladi vsebovala več kritike vladne politike kot pa predlogov za naprej. Vendar sta oba izrazila namen in prepričanje, da z njunim soglasjem nastaja nov politični prostor, ki naj bo vredna alternativa na predsedniških volitvah leta 2007. S tega vidika je dobrodošel vsak prispevek, ki bi bil zmožen popestriti volilno ponudbo, ki zadnja desetletja preveč peta na peronizmu, ki pa na žal nima jasne ideološke linije in pada iz ene skrajnosti v drugo.

**Za nas in naše brate.** Vendar stoji ta povezava na zelo tihkih temeljih. Dejansko sta si le razdelila teritorialno območje in zagotovila, da drug drugemu ne bosta „hodila v zelino“. Marci si je rezerviral prestolno mesto, López Murphy pa prejel v provinco Buenos Aires. Prvi bo v prestolnici kandidiral za poslanca, drugi pa v provinci za senatorja. Člani in struktura enega bo v drugem področju sodelovala z „bratskim kandidatom“. Celu si nista zadala enotnega imena; vsak je ostal pri svojem: Državljska fronta za svobodo in pravico (Frente Civico por la Libertad y la Justicia) predstavlja Murphyja, Fronta zaveze za spremembo (Frente Compromiso para el Cambio) pa Macrija. Določeni sta omenjeni kandidatni mesti, vse ostalo pa je le predmet dogovora ali pogajanja, ki bo kar precej motilo prve korake po skupni poti.

**Bog nam pomagaj?** Presenetljivo je bila vladna reakcija na njuno objavo zelo trda. Kot da vsak državljan ne bi imel pravice, da organizira politično formacijo po svojih idejah in svojem okusu, je predsednik navelil na novo zavezo, jih obtožil vseh dosedanjih težav in vzkliknil, da „Bog nam pomagaj, če bi ti dosegli oblast“. Kirchner je govoril iz svoje bojzani, da ne bi opozicija na oktobrskih volitvah dobila preveč glasov. Že nekaj časa vlada propagandna ideja, da bodo prihod-

nje parlamentarne volitve neke vrste plebiscit, ki naj potrdi dosedanje vladno delo in njega kot voditelja te nove dobe. Razumljivo je, da ga boli tistih revnih 23 odstotkov, ki jih je dobil na volitvah, preden mu je Menem iztrgal možnost drugega kroga, kjer bi moral preseči 50%. A dejstvo je, da so argentinski volivci zelo polarizirani, kadar gre za predsednika, na parlamentarnih volitvah pa se obnašajo bolj svobodno in so glasovi zelo razpršeni. Da doseže plebiscitno potrditev je računal na razbitno opozicijo, ta povezava pa mu lahko zmeta mreže, morda ne toliko na provinci kot v prestolnem mestu. To pa bi bil zanj prehud udarec, čeprav bi prepričljivo zmagal v notranjosti države.

**Položaj se zapleta.** Kirchnerjeve izjave ob nastopu sredinske povezave pa so imele le drug učinek. Gospa Chiche Duhalde je izjavila, da se je predsednik zmotil, ko je napadel Murphyja in Macrija. Dejala je, da je povsem logično in „legitimno“, da desnica izčisti svoj politični izraz. Na te besede so v vladi znova jezno reagirali in kar dva ministra sta napadla gospo. Istočasno pa je postaja vedno bolj jasno, da bo presneto težko doseči soglasje med Kirchnerjevimi pristavi in duhaldisti na provinci. Potekli sta že obe vzporedni konvenciji. Guverner Solá je zbral 356 delegatov na svojem zborovanju; duhaldisti so jih nameli 524 na njihovem kongresu. Kirchneristi so že javno oklicali senatorsko kandidaturo predsednikove žene; duhaldisti so zagrozili z izgonom iz stranke vsakemu, ki bi si upal nastopiti izven uradnih strankarskih list. V takem položaju je vedno manj prostora za razne maneuvre. Vendar vemo, da je pri peronistih vse mogoče.

**Kampanja se je že začela.** Le tako si moremo razlagati, da je Kirchner pomirjevalno govoril o gospodarskem položaju, sprostil možnost pogajanj za delavske plače, pa ostro napadel gibanje „piketerov“. Zlasti to zadnje je skoraj nerazumljivo, ko je vedno pazil, da so jih božali, namesto da bi jih topli. Ob vsem tem opažamo, da so predsednikove „repetalke“ javnomnenjske raziskave, ki zelo prepričljivo kažejo, kako ljudje mislijo. In množica zahteva na primer trdo roko do piketerov in nočejo nenehne kaosa na ulicah, cestah in mostovih, ko malotrvilni izgredniki motijo normalno življenje večine. Seveda presenetljive izjave ne prihajajo samo iz vladnih ust. Do volitev manjka slabih pet mesecev. Verjetno bomo slišali ne marsikatero čudno mnenje iz ust tistih, ki plač idej obračajo po volinlem vetru.

## Mitja Ribičič ...

(Nad. s str. 1)

Jugoslaviji (1969 do 1971), član in podpredsednik predsedstva SFRJ, predsednik republiškega komiteja Socialistične zveze delovnega ljudstva, predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in član predsedstva centralnega komiteja ZKJ.

Na vrhovnem državnem tožilstvu so z uprave kriminalistične policije Generalne policijske uprave že prejeli kazensko ovadbo zoper Mitjo Ribičiča zaradi kaznivega dejanja genocida po 373. členu kazenskega zakonika. Zadevo bodo odstopili na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani.

Nekateri pravijo, da je bil genocid kot kaznivo dejanje opredeljen le leta 1948, zato ni pravne podlage za preganjanje dejanj, storjenih pred tem.

Med kaznivimi dejanji, ki so jih storili storilci poveljnih pobojev, je najpomembnejše kaznivo dejanje genocida iz 2. in 1. odstavka 373.

člena kazenskega zakonika. To kaznivo dejanje temelji na Konvenciji o preprečevanju zločinov genocida, ki je bila podpisana 9. septembra 1948, torej po storitvi kaznivih dejanj poveljnih pobojev, vendar je bila v tem času v veljavi tako imenovana Martensova klavzula, ki jo je vsebovala že četrta haaska konvencija iz leta 1907, opozarjajo na vrhovnem tožilstvu v danšnjem sporočilu za javnost.

Vrhovno državno tožilstvo je glede nejasnosti v zvezi z ovadbo za kaznivo dejanje genocida proti nekdanjemu vodilnemu komunističnemu funkcionarju Mitji Ribičiču sporočilo, da je v času kaznivih dejanj pobojev ujetnikov in civilnega prebivalstva, ki

so jih zagrešile partizanske vojaške formacije po uradnem koncu druge svetovne vojne, veljala 4. haaska konvencija iz leta 1907.

Londonski sporazum je sprejela tudi nekdanja Jugoslavija, z Aktom o nasledstvu pa tudi Slovenija. Londonski sporazum je vzpostavil kaznivost za nazaj, četrta haaska konvencija in njeno sklicevanje na načela mednarodnega in humanitarnega prava ter načela, ki veljajo med civiliziranimi narodi, pa so bila pravni vir tudi v letih 1945 in 1946, torej v času poveljnih pobojev, za katere je osumljen Ribičič.

Nadaljevanje postopka proti 86-letnemu Ribičiču, katerega zdravje naj bi bilo načeto, bo po mnenju poznavalcev dolgotrajno, zato se pojavljajo dvomi, ali bo osumljenec sploh dočkal razplet.

## SLOVENCİ V ARGENTINI

### Prelat Jože Guštin — bisernomarnik

Ob priložnosti zadnjega žeganja v slovenski cerkvi Marije Pomagaj se svojo biserno matno daroval tudi naš dragi in požrtvovalni dušni pastir, prelat Jože Guštin.

Slavljenec se je rodil 17. aprila 1919 v župniji Šentjerneji na Dolenjskem. V družini je bilo dvanajst otrok in jubilat je bil drugi po starosti.

Po osnovni šoli se je mladi Jože odpravil na gimnazijo v Novo Mesto in potem v Ljubljano. V višji gimnaziji je aktivno sodeloval pri Mladcih Kristusa Kralja in pri dijaški katoliški akciji. Tam je tudi prvič začel gospodov glas, ga poslušal in se odločil za duhovniški poklic.

Leta vojne in revolucije so hudo prizadela tudi njega in njegovo družino. Mlajšega brata Janeza, ki je bil aktiven v katoliških organizacijah, so partizani že v poletju 1942 odvedli v gorjanske gozdove in ga po večdnevem zaslišanju in mučenju ustrelili. Sedaj je na seznamu slovenskih mučencev, vključenih v postopek svetnitva.

Ob koncu vojne so Ljubljanski bogoslovci, razen zadnjega, 6. letnika, doživljali usodo domobrancev. Velika večina je bila vrnjena iz Vetrinja in so končali na različnih partizanskih moriščih Slovenije.

V zadnjem letniku bogoslovja, ki se je rešil, jih je

bilo šestnajst, med njimi Ludvik Ceglar, Janez Malenšek, Vinko Žakelj, Andrej Pogačar, Jože Knavs, Mirko Kozina, Milan Palčič in drugi. Posvečeni so bili 19. maja 1945, v samem začetku begunstva, v Krki na Koronkem, kjer je pokopana sveta Hema. Posvetil jih je sarajevski nadškof Šarič, tudi sam begunec.

Naš slavljenec je nato tri leta kaplanoval v Šmihelu pri Pliberku, v rojstni župniji škofa Rožmana, ki je bila takrat še popolnoma slovenska.

Ko so se slovenski begunci pričeli razseljevati po svetu, se je tudi Jože Guštin odločil za Južno Ameriko. Najprej je dobra štiri leta deloval v Čilu. 9. avgusta 1952 pa je prišel v Buenos Aires, kjer se je posvetil predvsem delu v argentinski Cerkvi. Bil je osebni tajnik kardinala Copella. Bila je težka doba napetosti med Peronovim režimom in Cerkvijo. Tako je sredi junija 1955, v znanem požigu buenosaireskih cerkva, zgorelo tudi nadškofijsko poslopje. V tem požaru je jubilat izgubil vse, kar je rešil iz Ljubljane.

Leta 1959 je bil imenovan za osebnega kaplana kardinala Caggiana, ki je nasledil Copella na buenosaireski nadškofiji. Poleg tega je bil skozi 26 let kaplan pri argentinski

Federalni policiji, do upokojitve leta 1983. Zadnjih sedem let je bil njen vrhovni kurat.

Leta 1959 je pričel delovati pri Marijini legiji v Buenos Airesu. Temu apostolatu se je posvečal s posebno gorečnostjo. Po osamosvojitvi Slovenije je nekaj časa deloval v organiziranju Marijine legije tudi v rodni domovini.

Gospod Guštin, kot ga radi imenujemo, pa je ves čas rad pomagal tudi pri slovenskem dušnem pastirstvu. Od začetkov se je redno udeleževal duhovniških sestankov. Na skrbi je imel tudi pastoralo slovenske skupnosti v kraju Berazategui in tam vrnil svoj apostolat še potem, ko je dom formalno prenehal delovati. Vedno je priskočil na pomoč tudi pri spovedovanju v raznih naših središčih, predvsem ob priložnostih pobožnosti svetih ur za prve petke. Koliko rojakov je spravil z Bogom, koliko jih potolažil in jim pomagal na poti krščanskega življenja ve le Bog. V tem delu je vztrajal, dokler mu je dopustila bolezen na očeh. Skoraj brez vida sedaj preživlja svoje dni v duhovniškem domu na Floresu. Kot je sam pojasnil v zahvalnih besedah na žeganju, sedaj posveča Bogu žrtev svojega trpljenja.

Dragemu gospodu Guštinu ob lepem marničkem jubileju iz srca čestitamo, mu želimo še obilo božjega blagoslova in milosti in se mu zahvalimo za vse dobro, ki smo ga po njegovih rokah in po njegovi dobroti prejeli.

## Predavanje o Evropski ustavi

Na pobudo Nove Slovence - Krščanske ljudske stranke / Regijski odbor za Južno Ameriko je v prestižni Advokatski zbornici San Isidro, v okviru Inštituta za mednarodno javno pravo, dne 10. februarja 2005 predaval prof. Alojz Peterle, slovenski poslanec v evropskem parlamentu. Predavanje je odprl dr. Enrique A. Mussel, direktor omenjenega Inštituta, ob prisotnosti direktorja Inštituta za ustavno pravo dr. Héctorja Tanzija. Med mnogimi povabljenici sta bila tudi veleposlanik Republike Slovenije v Argentini mag. Bojan Grobovšek in Don Hernán Massini Ezcurra, direktor za Srednjo in Vzhodno Evropo na Zunanjem ministrstvu.

Sledi povzetek članka, ki je bil objavljen v reviji „Síntesis forense - Revista del Colegio de Abogados de San Isidro — N° 113, Mar/Abr 2005“. Revija prejema okoli 9.500 članov zbornice, ki povezuje odvetnike vseh disciplin. Prejemajo jo tudi na univerzah in znanstvenih knjižnicah.

Dr. Mussel je predstavil prof. Peterleta kot mladega

politika, ki je bil prvi ministrski predsednik Republike Slovenije, kasneje njen minister za zunanje zadeve, danes pa je slovenski poslanec v evropskem parlamentu. Kot uvod v svoje predavanje je prof. Peterle na kratko orisal zgodovino Slovenije, od naselitve v 6. stoletju na današnje ozemlje, do oklica neodvisnosti ob razpadu Jugoslavije 25. junija 1991. Poudaril je hitro mednarodno priznanje nove Republike Slovenije in navel med prvimi državami, ki so njeno samostojnost priznale Nemčija, Vatikan in Argentino. Omenil je tudi, da je pod komunistično Jugoslavijo v Sloveniji znatno bruto dohodek domačega proizvoda USD 1.000 na prebivalca, medtem ko pride danes, 12 let pozneje, na prebivalca USD 13.600. Predstavil je Republiko Slovenijo kot mlado, napredno državo, ki je po površini manjša od province Tucumán, z dvema milijonom prebivalcev, s trinaestimi stoletji zgodovine, a le s trinajstimi leti samostojnosti, ki pa so prinesli Sloveniji ne le mednarodno priznanje ampak tudi

ugled. Kot vzrok slovenskega napredka in blaginje je prof. Peterle med drugim navedel evropske institucije in razložil tudi značilnosti nove ustave Evropske zveze, ki bo po sprejetju te institucije okrepila. Sledila je kratka debata v kateri je predavatelj odgovarjal na številna vprašanja.

V dneh, ki so sledila predavanju prof. Peterleta, je Inštitut za Mednarodno javno pravo načel v reviji „Síntesis forense - Revista del Colegio de Abogados de San Isidro“ prvo razpravo o ustavi Evropske zveze, ki je vzbudila veliko zanimanje članov advokatske zbornice.

Za Nsi-KLS MIT

### TAJNICA LET

Na kongresu tajnic in poslovnih sekretark so v že devetih razglasili tajnico leta. Največ znanja je pokazala poslovna sekretarka v družinskem podjetju Sonal Suzi Majer. Drugo mesto je zasedla Nada Verdel iz Galexa, tretje pa Slavica Stojčič iz podjetja Saturnus Embalaža.

## Iz življenja Zveze slovenskih mater in žena

Tudi letos smo se zbrala na drugi četrtek meseca aprila, s predhodno sejo v marcu, da bi znova začele delo po začrtanem tiru. Bog daj, saj je letošnje že 39. leto obstoja! Oba pobudnika Zveze — asistent msgr. dr. Jure Rode in predsednica ga. Pavlina Dobovšek — z odborom in mnogimi velikodušnimi sodelavkami in dobrotniki, uspešno vodijo začeto zamisel v centralnem Domu — v Slovenski hiši, z odseki po okrajnih Domovih, kjer so v vsestransko pomoč pristojnim odborom.

G. asistent msgr. Jure Rode je za prvo srečanje obravnaval naše letošnje pomembno geslo: „Družina, temelj Cerkve in naroda“. Obširna tema, prime-

na za sedanji čas, ko je v nevarnosti obstoj tradicionalne družine, kot uči katoliški nauk. Še pred kratkim so jo uporabljali vrhovi narodov, jo spominjali kot božjo ustanovo ne samo za vernike; bila je osnovna celica zdrave družbe. Zakon je zakrament, ki je temelj, podlaga, pot, poročilo (pa se bi lahko navedli) vsakega urejenega tako imenovanega civilnega življenja. V razgovoru je g. asistent, strokovno podkovan v cerkvenem pravu, pojasnjeval vprašanja vseh zaskrbljenih navzočih mater in žena. Najlepša hvala!

Hvaležne smo tudi ge. Cirili Pernišek Žužek, ki je za majsko srečanje posredovala dnevnik svojega očeta, g. Franca Perniška iz

tistih usodnih dni, ko smo pred 60 leti zapustili, z neizmerno žalostjo in strahom, naše drage domove ... Postali smo brezdomci. Zapisi so točni, še iz Ljubljane in od tam naprej. Realnost presega vsako dramatičnost, doživetja so enkratna! Kakor na filmu so se odvijali dogodki do Vetrinja. Prve dni junija, ko je po posredovanju g. F. Kristofa prišlo sporočilo dr. Merzolu v roke, kjer je bila „črna na belem“ zapisana usoda beguncev, ista kot domobrancev, je obup preplaval veliko vetrinjsko polje ... A Bog je videl solze žena in pretresljiv jok možakarjev, slital glasne zaupne prošnje za rešitev v vetrinjski cerkvi, da se še danes, po šestdesetih letih hvaležni zahvaljujemo nebežkim silam in plemenitim ljudem, ki so razumeli našo življenjsko stisko.

Pokojnemu kronistu g. Pernišku prav tako!

ZSMŽ

## NAŠA SKUPNOST ŽIVI

V četrtek, 19. maja je bil redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena San Martin, pod vodstvom predsednice Marjete Smersu Boltežar. Duhovno misel je podala Katica Kovač Dimnik. Sledilo je predavanje Metke Havelka Magister pod naslovom: „Resnične zgodbe o zdravilih iz domače lekarne“. Odbornice so tudi razdelile zavojice živil med pomoči potrebne rojake.

V soboto, 21. maja je Slovensko gledališče Buenos Aires pred odhodom v Slovenijo uprizorilo igro „Striček Vanja“ Antona P. Čehova. Režiral je Blaž Miklič, sceno je zamislil in izvedel Tone Oblak. Prireditelj je bila v našem domu v San Justo.

V nedeljo, 22. maja je bilo žeganje v slovenski cerkvi Marije Pomagaj. Najprej je bila slovesna sv. maša za žive in rajne dobrotnike cerkve in Slovenske hiše. Daroval jo je delegat prelat dr. Jure Rode ob somatevanju naših dušnih pastirjev. Sledilo je kosilo v dvorani škofa Rožmana. Pripravile so ga odbornice Zveze slovenskih mater in žena pod vodstvom Pavle Škraba. Popoldne so bile pete litanije Matere božje. V ponedeljek, 23. maja, na večer pred praznikom Marije Pomagaj, so naše družine molile pred podobo Marije Pomagaj ob prižgani sveči v znamenju duhovne povezanosti.

V torek, 24. maja, na praznik Marije Pomagaj, je bil dan žrtev in molitve za

našo mladino.

V sredo, 25. maja popoldne je bil v Slovenski hiši duhovniški sestanek, zvečer pa učiteljska seja voditeljic osnovnošolskih tečajev.

Isti dan je Slovensko gledališče Buenos Aires ponovilo v Hladnikovem domu v Slovenski vasi igro „Striček Vanja“.

V Slomškovem domu je bila častitev Najsvetejega in sveta maša.

Prav tako isti dan je bilo na Pristavi srečanje Zveze slovenskih mater in žena odseka Pristava, pod vodstvom predsednice Marte Križ Golob. Po poročanju o dosežanjem delu je sledilo prepevanje, ob spremljavi kitare Maruške Batagelj Klemenčič in klavirja Anke Savelli Gaser.

V petek, 27. maja je imel v cerkvi San Juan Bautista koncert Melani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Sodeloval je tudi madžarski zbor Coral Hungaria, ki ga vodi prof. Silvia Leidemann.

V nedeljo, 29. maja je bila v Don Boscovem zavodu v Ramos Meja procesija presv. Remjega Telesa. Po procesiji, ki je zaradi slabega vremena potekala v cerkvi, je bila sv. maša za žive in rajne slovenske duhovnike. Somatevanje je vodil in pridigal misijonar p. Lovre Tomažin D.J.

D-ova za tiskovni referat Zedinjene Slovenije

## VTISI IZ SLOVENIJE

### Povezovalna pot treh svetih (1)

Nace Novak je časnikar, ki se je pred časom odločil, da bo šel k sv. Jakobu v špansko Kompostelo, kamor je v prejšnjih, že kar oddaljenih časih romalo veliko ljudi, tudi Slovencev (spomnimo se ovčarja Joka v Jalnovem Ovčarju Marku). Tudi danes se jih veliko poda na pot. Izbral si je različico Camino Francés, dolgo 800 km. Dogodke s te poti, njegovo notranje, duhovno doživljanje poti je potem opisal v večjem številu podlistkov v gorilsko-tržanškem tedniku Novi glas, pred kratkim pa je tekst izšel v knjižni obliki.

Tole pisanje bo bistveno krajše, saj se slabih 40 km ne more primerjati z njegovim podvigom, in tudi tako izčrpno ne bo. Vsekakor pa bo — za to si prizadevam — zanimivo tudi bralcu.

V Kompostelo in druge oddaljene božje poti so navadno romali posamezniki, v skupinah pa na običajne, bližje. Nekateri so se pa odločali za obisk večjih božjepotnih cerkva, ki so se nahajale v sorazmerni bližini. Ena izmed takih romarskih poti je

tekla od Stare Gore/Castelmonte pri Čedadu mimo Marijinega Celja na Ligu nad Kanalom do Svete Gore na Skalnici pri Gorici. K tem trem Marijinim svetiščem so prihajali po pomoči, tolažbo in zahvalo verni Slovenci, Furlani in Italijani v času, ko so romanja bila res romanja.

### KJE SO TISTE STEŽICE?

Čas je zabrisal, bolje rečeno zameglil spomin na ta romanja, narava je pa naredila svoje: po stezah in poteh raste grmovje in zelene trave; v gozdu ni več razvidne poti.

Kljub temu, da je Evropska zveza na videz pretežno ekonomska povezava, je v sklopu njenih prizadevanj po povezovanju državljanov in prebivalcev evropskih držav namenila nekaj sredstev v poživitev skupnega spomina. Tako so dve slovenski občini (Nova Gorica in Kanal ob Soči) in ena italijanska (Prepotto/Prapotno) prijaviteli na razpis za Sklad za male projekte predlog za oživitvev teh steza.

GB (Dalje prihodnjič)



## PISMO BRALCEV

### Janja in domobranska prisega

Sportovani g. urednik!

Pred nekaj dnevi sem slišal, da marsikomu ni bil všeč govor predsednika vlade RS, Janeza Janjane, ko je na Mali gori govoril o „nemoralnosti“ domobranske prisega.

Preden ga sodimo in obsodimo, bi bilo treba premisliti, kaj pomeni izraz „nemoralen“. Dejansko izraza v uporabljanem pomenu ne poznata ne katoliška moralna ne (filozofska) etika. Vsako dejanje, ki je res človeku svojsko, to se pravi, zavestno in svobodno, je moralno, bodisi moralno dobro ali moralno slabo (zlo).

„Nemoralno“ bi bilo torej dejanje, ki ni polno človeško. To se pravi, da v njem ni ne zadostnega spoznanja ne zares svobodne volje. Predmoralen je otrok, „ki nima razuma“; nemoralen (ali amoralen) pa je bebec, ki nima oblasti nad svojim razumom in voljo.

Toda sprejmimo, da večina uporablja izraz nemoralen v smislu „moralno slabo“ v nasprotju z „moralno dobrim“. Odkod beseda morala? Od latinskega izraza „mos, moris“ (množina: mores). Pomeni pa nege, navade, običaje - kar je svojsko določeni družbi. Če sprejmemo tako zožen pomen izraza moralen, potem smo blizu trditve, da je moralno dobro vse tisto, kar je v določeni družbi normalno! Mislim, da nikomur ne bo prišlo na misel, da bi bil tak pojem pravičen za izraz „moralen“! Seveda v današnji slovenski družbi ne vedno mnogi sodijo, da je bila v skladu s tem domobranska prisega nemoralna, ker jo je večina slovenske družbe obsodila — v čemer se pač ne motijo.

Toda če dajemo izrazu „nemoralen“ tak pomen, potem moramo pomisliti tudi na to, da je bila prisega vseh pomožnih policijskih sil v državah, zasedenih po Nemcih, nekaj normalnega - ne pa zaradi tega že nekaj moralno dobrega. Seveda je treba upoštevati razlike v teh „prisegah“, kar zelo poudarja Boris Mlakar v svojem pomembnem delu „Slovensko domobranstvo“. Razlika med prisego slovenskih domobrancev in prisegami drugih je bila že v tem, da slovenski domobranci niso prisegli Hitlerju in ga - kot samo ne Danci - niti niso omenili po imenu.

Prepričan sem pa, da bi bilo vsekakor neprimerno bolj pravilno, če bi bil predsednik Janja uporabljal kak manj nesrečen izraz! O čem bi lahko govoril? Ne upam si izreči sodbe o tem, ali je bila prisega kot taka zakonita (legalna), vsaj v skladu z mednarodnimi zakoni; o tem naj sodijo neprizadeti pravniki.

Osebnost sem mnenja, da ne bi bilo primerno imeti prisego za „nezakonito“ (ilegalno), čeprav se nagibljem k temu, da je bila „neupravičena“ (ilegitimna). Zato bi bil predvsem iz ust politika veliko bolj izraz „neprijetna“. Ali morda celo „tragična“, kot jo je imenovala Griesser-Pečarjeva v svoji knjigi „Razdvojeni narod - Slovenija 1941-1945“.

Znano je, kaj o njej rekel, pokojni

predsednik NO dr. Miha Krek, potem ko je zvedel za prisego: da „so nam bile politično in diplomatsko s prisego posekane vse korenine, pa čeprav smo dobro vedeli, da so bili fantje in možje k prisegi prisiljeni. Zaveznikom se ni dalo dopovedati nič več“. (Zbornik Svob. Slov. 1961, str. 258).

Toda on ni bil edini! V Vestniku (1961, št. 4, str. 80-81) je zapisal EC-Italija (pseudonim za dr. Jožeta Velikonjo): „Domobranska prisega je bila po besedah, smislu, razumevanju in namenu ali resnična vez za boj proti enemu zločincu s pomočjo drugega, ali pa hinavska izjava, lažna trditev in potrditve zaveznitva za zavestjo, da nihče te vezi ne bo spoštoval. Ves napor (...) prikazati moralnost, etičnost, legalnost in druge oznake za to najbolj nesrečno, če ne že najbolj sramotno dejanje slovenskih domobrancev, je res jalov. Marsikaj je mogoče opravičiti z izjavo, da je bilo prisiljeno, trditi pa, da je bilo pravilno, mi požene krivo v glavo, ker me je sram, da bi me kdo prišteval k takim opravičevalcem. In vi veste, da sem bil od vsega začetka v boju s komunisti!“

Osebnost sem prepričan sem, da je to bilo mnenje absolutne večine, predvsem in celo tistih, ki so bili prisiljeni iti na to parodijo.

Prav napačno uporabljen izraz „nemoralna“ pa nas spominja na to, da ni mogoče obsoditi domobrancev zaradi te prisega. (Saj so komunisti z isto krutostjo pobili gorenske in primorske domobranci, ki niso bili prisegli.) V bistvu izraz „moralen“ za mnoge pomeni isto kot „etičen“ oz. „nraven“, torej polno človeško dejanje. Nravno dobro je potem nekaj, kar je polno človeško dejanje, ki je v skladu z njegovo osebno vestjo (pa seveda z nravnim naravnim ali božjim zakonom), ne pa nujno v skladu z družbo in njenimi (pretiranimi, neumnimi, večkrat celo zločinskimi) zahtevami.

Res je treba Boga bolj ubogati kakor človeške oblasti, kot nas uči sv. pismo (npr., Apd 4,19). Res je pa tudi, da ljudje večinoma nismo ne junaki ne svetniki. In kar je več: večina upošteva okolice; ne misli samo na svojo usodo, temveč na usodo svojih najbližjih, pa tudi vsega naroda. Kaj bi Nemci naredili z domobranci in slovenskim ljudstvom, če bi domobranci ne bili prisegli? Na vseh frontah so tedaj nacisti že izgubljali, imeli pa so zadositi moči, da bi lahko iztrebili ves slovenski narod!

V skladu s svojo vestjo pa večina domobrancev ni prisegla, saj je bila njihova „prisega“ prisiljena! To dejstvo bi bilo treba bolj upoštevati kakor ravnanje ustanove, katere poveljstvo je na okupatorjev diktat ukazalo neprimerno, zmotno in tragično dejanje. Če bi ne obstajalo kakšno domobransko poveljstvo, bi moralo za to dati odgovor — v kolikor ga že ni s svojim trpljenjem, krvjo in smrtjo. Tako kot bi se komunistično in NOB-ovsko vodstvo moralo priznati odgovorno za medvojne in povojne poboje — a seveda je lažje metati krivdo na „bivši“ partijo ali jugoslovansko vojsko ali celo na „očka Tita“!

Vljudno pozdravljam,

Jože Rant

Haedo, 22. maja 2005

## SKRBIMO ZA ZDRAVJE

### Je redno uživanje aspirina tvegano?

Znanstveniki iz univerze v Tasmaniji so ugotovili, da starejši ljudje z rednim uživanjem majhnih količin aspirina lahko svojemu zdravju prej škodijo kot koristijo. Aspirin namreč zdravniški pogosto predpišejo kot preventivno sredstvo proti boleznim srca, vendar pa radi pozabijo na negativne posledice jemanja zdravila - zlasti na želodčne krvavitve.

Iz raziskav je znano, da manjše količine aspirina kri

zaradi česar se zmanjša verjetnost za srčni infarkt. Toda po besedah tasmanjskih raziskovalcev to ni zadosten razlog, da bi vsem starejšim ljudem priporočali redno uživanje tega zdravila. Znanstveniki so si na 20.000 osebah moškega in ženskega spola starih med 70 in 74 let ustvarili model, s pomočjo katerega so preverili veljavnost svoje trditve.

„Kljub trdnim dokazom

o učinkovitosti aspirina pri preprečevanju boleznih srca in ožilja v starejšem prebivalstvu pa zdravniški vseeno ne bi smeli pretiravati pri predpisovanju tega zdravila. Epidemiološki model je namreč pokazal na veliko število resnih krvavitev, do katerih pride zaradi rednega uživanja zdravila,“ so pojasnili strokovnjaki. Ekipa je za konec še dodala, da je potrebno izvesti klinične študije, ki bodo natančno pokazale prednosti in slabosti rednega jemanja aspirina.

## Odšel je velik umetnik

Umrli je velikan slovenske umetnosti Zoran Mušič. Slikar in grafik je v 96. letu umrl na svojem domu v Benetkah. Začel se je uveljavljati sredi tridesetih let v Benetkah, njegova dela pa so danes uvrščena v številne svetovne likovne zbirke. V Gorici je prav zdaj na ogled okrog 180 Mušičevih risb, grafik, akvarelov manjših dimenzij, 11 umetniških knjig in katalogi skoraj vseh njegovih razstav.

Mušič je bil umetnik izrazito osebnega profila. Samohodec, ki je sicer poznal in tudi upošteval odkritja novih umetnostnih smeri, pri tem pa ostal dosledno sam svoj in v osnovi nespremenljiv. Pretanjen v svoji barvitosti, ki je skoraj vedno skopa, v liniji, ki rajši nakuže, kot pa zatruje, in v strogo omejeni izbiri motivov. Močna čustva je izražal na zadržan način tako, kot je to ustrezalo njegovim miroljubni in opazovalski naravi. Mušič je bil likovni lirik in tudi v žgočem protestu umetnik.

Zoran Mušič se je rodil

12. februarja leta 1909 v Bukovici pri Gorici. Študiral je na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu, kjer je leta 1934 diplomiral iz slikarstva. Po italijanski zasedbi se je leta 1941 vrnil v Gorico. Leta 1944 je bil interniran v taborišče Dachau, potem se je vrnil v Gorico in kmalu odpotoval v Benetke. Leta 1952 je kot dobitnik pariske nagrade (Premio Parigi) v Cortini prvič razstavljal v Parizu, pogodba s Francosko galerijo (Galerie de France) pa mu je omogočila ustalitev v tem mestu. Od tedaj je živel med Benetkami in Parizom.

Od leta 1991 je v obnovljenem gradu Dobrovo v Gorickih Brdih na ogled stalna zbirka Mušičevih grafik. Po svetu - v Benetkah, Parizu, Rimu, Milanu, Frankfurtu in drugod - so umetnika počastili z obširnimi samostojnimi predstavami.

Mušič je grozljive prizore taboriščnega življenja, kateremu je kasneje posvetil tudi cikel Nismo poslednji, na skrivaj skiciral že v času internacije.

Za svoje delo je bil Mušič večkrat nagrajen: leta 1979 je prejel Jakopičevo



nagrado, leta 1981 veliko častno nagrado 14. mednarodnega grafičnega bienala v Ljubljani, leta 1991 Prešernovo nagrado za življenjsko delo.

## Slovinci zadovoljni z življenjem

**Slovinci so na splošno bolj zadovoljni z življenjem, kot je povprečje v novih državah članicah Evropske unije, kažejo rezultati raziskave o kakovosti življenja v Evropi, ki jo je opravila Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer.**

Kakovost življenjskih pogojev v Sloveniji je bližje starim članicam unije kot novim, podobna je tudi raven ekonomske prikrivanja in razumevanje stanovanjskih standardov. „Kot kažejo izsledki raziskave, na splošno nizek dohodek, nižja izobrazba, nizek poklicni status in brezposelnost bolj vplivajo na kakovost življenja v manj premožnih državah,“ je pojasnil v. d. direktorja fundacije Willy Buschak.

Slovinci so v primerjavi z drugimi evropskimi državami bistveno bolj optimistični glede svoje prihodnosti. Kar 27 odstotkov ljudi svojo prihodnost vidi pozitivno, medtem ko znatno povprečje v uniji manj kot 20 odstotkov. Med novimi članicami so najbolj črno gledali na Slovaškem, med starimi članicami unije pa v Nemčiji in v Avstriji.

Raziskava razkriva, da znatno povprečni mesečni dohodek v Sloveniji 757 evrov, kar je več kot v novih članicah, pa tudi več kot denimo v Grčiji in zelo blizu povprečnemu dohodku v Španiji. Po Buschakovih besedah se Slovenija na tem področju primerja s Francijo in Belgijo.

Vsakoletnega enotedenskega dopusta si ne more privoščiti 24 odstotkov Slovencev, kar je toliko, kot znatno povprečje v EU, težave pri plačevanju računov pa ima osem odstotkov ljudi oz. toliko kot v uniji. Osebnostni ekonomski pritisk čuti 12 odstotkov ljudi, kar je približno toliko kot v petnajsterici.

Kot je razvidno iz raziskave, Slovenija izstopa pri lastništvu hiš oz. stanovanj brez hipoteke. Kar 80 odstotkov ljudi je lastnikov stanovanj, kar je v povprečju več kot v novih članicah (66 odstotkov) in tudi starih članicah unije (38 odstotkov). Slovinci imajo v lasti v povprečju sicer majhna, 1,5-sobna stanovanja.

Vendar pa Slovinci, starejši od 65 let in več, poročajo o nižji osebni blaginji in o nekoliko večjem materialnem pomanjkanju kot mlajši ljudje. Več je tudi razlik v dojetju kakovosti življenja med moškimi in ženskami kot v mnogih drugih državah članicah EU.

Zaskrbljujoči so podatki o uporabi interneta, saj ga ne uporablja kar 61 odstotkov Slovencev. To je sicer nižje od povprečja v novih članicah (75 odstotkov), a višje od povprečja petnajsterice (54 odstotkov).

Nekoliko slabše kot prebivalci ostalih evropskih držav pa Slovinci ocenjujejo svoje zdravstveno stanje. Raziskava je pokazala, da ima kar ena tretjina prebivalcev, starejših od 65 let, dolgotrajno bolezen oz. so invalidi, kar je občutno več kot v ostalih državah. Najnižje je seveda povprečje v petnajsterici starih članic, po deležu oseb, ki so v raziskavi navedli slabo zdravje, pa Slovenija prednjači celo pred državami kandidatkami za vstop v EU, je še dodal Anderson.

Buschak upa, da bo raziskava, ki oblikovalcem politike in aktivnim udeležencem socialne družbe nudi vedenje o tem, kako ljudje dojemajo svoj položaj in kako je ocenjena kakovost življenja z vidika posameznika, pomagala pri premoščanju vrzeli med starimi in novimi članicami EU.

Raziskavo o kakovosti življenja je fundacija s sedežem v Dublinu izvedla poleti in jeseni 2003 v 28 evropskih državah (poleg petindvajseterice pa v Romuniji, Bolgariji in Turčiji). V tem času je opravila več kot 26.000 intervjujev. Rezultati raziskave predstavljajo podlago za prihodnji razvoj zaposlovalne in socialne politike v Evropi.

## KAJ HOČEJO FRANCOZI?

Proti ratifikaciji evropske ustave je na nedeljskem referendumu v Franciji glasovalo skoraj 55 odstotkov volivcev. Francoski zunanji minister Michel Barnier je izid že označil za „veliko razočaranje“, obrambna ministrica Mihele Allot-Marie pa je dejala, da je to „poraz za Francijo in za Evropo“. Referendum je zaznamovala visoka volilna udeležba, saj je do 19. ure na volišča, ki so bila v večini države odprta do 20. ure, v Parizu in Lyonu pa do 22. ure, prišlo 66 odstotkov volivcev. Izid je precej pod uplivom notranje francoske politike. Predstavlja pa močan zastoj v posplošni politični zedinjenosti Evrope. Obenem je rezultat volitev sprožil tudi hudo vladno krizo in prepire tudi med socialisti.

## NOVICE IZ SLOVENIJE

### NOVI PRAZNIKI, A DELOVNI

Vlada je na dopisni seji pripravila novelo zakona o praznikih in dela prostih dnevih, ki jo predlaga za sprejem po skrajšanem postopku. Tako bi obeleževali 15. september kot dan vrnitve Primorske k matični domovini in 23. november kot dan Rudolfa Maistra, oba kot praznika in ne dela prosta dneva. Dosedanji dan samostojnosti, 26. december, pa bi preimenovali v dan samostojnosti in enotnosti. Vlada ocenjuje, da sta omenjena datuma izjemno pomembna mejnika v slovenski zgodovini. 15. september je dan spomina na uveljavitev mirovne pogodbe z Italijo, ko je bil matični domovini vrnjen velik del Gorike. 23. novembra 1918 pa je Rudolf Maister prevzel vojaško oblast v Mariboru, s tem pa so se odprle možnosti za zavarovanje severne meje, za pridobitev dela Koroke in za združitev Prekmurja z matično domovino.

### SATANOVI VERZI V SLOVENŠČINI

Po 17 letih so škandalozni Satanski stih Salmana Rushdieja v prevodu Jureta Potokarja izšli tudi v slovenščini. Za založniški podvig se je odločila založba Učila International. Urednica knjige Tina Kozin je na časnikarski konferenci dejala, da gre zamudo izda Satanskih stihov v slovenščini pripisati dejstvu, da sta Rushdiejeva romana Otroci polnoči in Mavrov poslednji vzdih enostavno boljta.

### NA POTI DO EVRA

Slovenija trenutno ne izpolnjuje vseh pirihi, z upoštevanjem stabilnosti tečaja petih, maastrichtskih kriterijev za prevzem evra. Največja težava je ne vedno previsoka stopnja inflacije, ki pa naj bi marca oziroma aprila prihodnje leto vendarle dosegla okvire predpisanih kriterijev, je na predavanju v okviru 22. finančno-borzne konference v Portorožu povedal guverner Banke Slovenije Mitja Gaspari. - Dvojno označevanje cen pa je možno le ob fiksaciji menjalnega tečaja med evrom in tolarjem. Če je možno fiksni tečaj določiti deset mesecev pred dejansko uvedbo evra, ki je predvidena 1. januarja 2007, se trgovci s tem strinjamo, je na seji upravnega odbora Združenja za trgovino na GZS poudaril predsednik odbora Stanislav Brodnjak. Vlada je v četrtek sicer odločila, da se dvojno označevanje cen uvede s 1. marcem 2006, ko pa fiksni tečaj evra najverjetneje ne bo določen.

### SEVERNI SIJ PO FRANCOŠKO

Pri založbi "Esprit de Peninsule" je v francoskem prevodu nedavno izšel roman Draga Jančarja Severni sij. Ista založba je leta 2003 že izdala Jančarjevo zbirko novel z naslovom Joycev učenec, ki je dosegla zavirljiv odmev med bralci in kritiko. Jančar je Severni sij predstavil na dveh literarnih večerih - v torek na Inštitutu za slovanske jezike in v sredo na veleposlanstvu RS v Parizu.

### ZA EN CM VIŠJA SEDEČA DEKLICA

V parku, ki raste med Navjem in Župančičevo jamo v Ljubljani, stoji kip - sedeča deklica s knjigo v naročju. To je edini kip v Ljubljani, katerega podstavek se vsako leto 26. maja dvigne za centimeter, ta pa odkrije novo geslo ali sporočilo o pomembnosti sožitja, strpnosti, izobraževanja, osebnosti in skupne slovenske rasti v prihodnost. Društvo Rastoča knjiga, ki skrbi za kip, je pripravilo prireditev, ki je pospremila letošnjo fizično rast spomenika za prvi centimeter.

### MEDVEDI V LJUBLJANI

Medvedja družina v ljubljanskem živalskem vrtu bo po novem bivala v prenovljeni ogradi. V večji del pregrajene ograde so že namestili medvedko Meto s piriimesečnim mladičem, v manjšem delu pa biva samec Jaka, ki bi bil mladičku lahko nevaren.

## PO SVETU

### RUDIJA V TEMI

V Moskvi je prišlo do obsežnega izpada električne energije, zaradi česar je v mestu nastal pravi kaos. Okoli poldneva po lokalnem času je zmanjkalo elektrike, v južnem delu enajstmilijonske ruske prestolnice se je ustavil promet in več deset tisoč ljudi je ostalo ujetih na podzemni železnici. Skupno je obstalo pet linij podzemne železnice, v številnih predelih mesta so prenehali delovati semaforji, brez elektrike so ostale tudi bolnišnice. Po prvih ocenah je povzročil gospodarsko škodo, ki znaša najmanj 800 milijonov evrov.

Tri dni po najhujšem izpadu električne energije v zgodovini Moskve je v soboto v Rusiji ponovno prišlo do delnega izpada električne energije, tokrat v južnoruskem črnorskem letovišču Soči. Požar na neki trafo postaji je namreč povzročil električni mrk v tamkajšnjem pristanišču, v številnih zdraviliščih, prav tako pa tudi v mestnih četrtih.

Odgovornost za izpad električnega toka v ruski prestolnici Moskva je v sporočilu, objavljenem na neki spletni strani, prevzel vojaški vodja čečenskih upornikov Šamil Basajev. "Name prevratniške skupine so zadale velik udarec enemu najvitalnejših sistemov ruskega imperija," je zapisal Basajev na spletni strani. Ruski uradniki so sicer povedali, da je izpad povzročila izrabljena oprema.

## PISALI SMO PRED 50 LETI

### GORE

Slovensko Planinsko Društvo v Buenos Airesu je s sodelovanjem onega v Bariločah izdalo prvo številko svojega letnega glasila „Goré“ (Las Montañas). Slovenski alpinisti, ki so se na tem kontinentu zaradi Andov preimenovali v andiniste, so svojemu tragično preminulemu gornikemu tovarišu Tončku Pangercu dali prvo mesto v „Gorah“. Panoramska fotografija gore Paine, kjer se je Pangerc ponesrečil, začenja nekrolog, ki ga v Requiemu odpoje Dr. Tine Debeljak. Tončkova fotografija in kratko posvetilo s podatki o nesreči zaključuje prve strani revije. Uvodničar je dr. Tine Debeljak, ki poln hrepenenja po slovenskih gorah spreminja Alpe v Ande in vzklika: „O, pogled z gora je kot orla perut, ki nas veže spet v eno z domovino!“

### SLOVENC V ARGENTINI SAN MARTIN

V Villa Ballester je umrl v torek 24. maja t.l. g. Anton Škerlj, stari slovenski naseljenc. Pokopan je bil dne 25. maja 1955 na pokopališču v San Martinu. Pri odprtem grobu se je od njega poslovil g. duh. svetnik Karel Škulj. Naj počiva v miru, preostalim nam iskreno sožalje.

**Zabavna prireditev** Slovenske besede je privabila v soboto 21. maja v prostore kluba Excelsior v Santos Lugares lepo številko rojakov. Vsi so v veselem družabnem razpoloženju prebili večer ter s svojo udeležbo na prireditvi podprli slovensko kulturno revijo.

### LANUS

Župnija Sv. Jožefa v Lanusu ima kaplana g. Malenka. Večerna maša, začeta s prvo soboto v juniju, bo vnaprej vsako soboto ob sedmih zvečer.

V Slovenski vasi raste dvorana, ki ima že postavljene temelje. Največje delo se je izvršilo te dni, ko se je zbralo na delu kakih 30 prostovoljcev.

### OSEBNE NOVICE

**Poroki.** V župni cerkvi v Palomarju sta stopila pred oltar dne 25. maja t.l. g. **Franc Mikuž** izpod Domače gore in gdč. **Štefka Šteblaj** iz Zapotoka nad Igom. Poročil ju je g. **Janko Memik**. Prav tako sta se poročila g. **Anton Trček** in gdč. **Kunigunda Heit**. Obema paroma ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo in želimo mnogo sreče ter božjega blagoslova.

**+Agata Pregelj.** Po hudi bolezni je dne 13. maja t. l. umrla v Ljubljani blaga slov. mati ga. Agata Pregelj, roj. Zore. K zadnjemu počitku k Sv. Križu jo je v nedeljo 15. maja 1955 spremljalo veliko znancev in prijateljev šentpeterčanov. Za pok. žalujeta v Argentini njene hčerka Ivanka, poročena z ing. Vivodom v Comodoro Rivadavia in njen sin Bogomil z družinama, v Španiji pa njen sin Srečko. Blaga pok. naj počiva v miru v domači zemlji, vsem preostalim pa nam iskreno sožalje.

**Družinska sreča.** V družini g. **Jenka Janeza** in njegove žene ge. **Angela roj. Rogelj** v San Martinu, se je rodila hčerka. Hčerka je prav tako razveselila družino g. **Stanka Oberžana** in njegove žene ge. **Francižke, roj. Rupnik** v Carapachayu. Srečnim družinam nam čestitke.

Svobodna Slovenija, 2. junija 1955 - št. 22.

## OSEBNE NOVICE

### Krst

V soboto, 28. maja je bil v cerkvi Jesús en el Huerto de los Olivos krščen **Ganpar Markež**, sin Matjaža in Mikaele roj. Leni. Botrovala sta Cecilija in Marjan Markež. **Srečnim staršem iskreno čestitamo!**

## SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Proprietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alojzij Rezelj** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar**  
**Glavni urednik:** Tine Debeljak ml. / **Za Društvo ZS:** Alojzij Rezelj /

**Sodelovali so:** Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Milena Ahčin, dr. Jože Rant, Jože Horn, Pavlina Dobovšek, Irena Fajdiga, Ivana Tekavec. **Mediji:** STA, Radio Ognjičje, Družina.

## SLOVENC I IN ŠPORT

### TRETJE MESTO V SPEEDWAYU

Najboljši slovenski speedwayist Matej Žagar (foto) je na tretji letonji dirki serije Grand Prix v Krakem osvojil tretje mesto. Zmagal je vodilni v skupnem seštevku Šved Tony Rickardsson, drugi pa je bil Danec Nicki Pedersen. Žagar, ki je v polfinalu osvojil prvo mesto, je za svojo uvrstitev dobil devet točk za svetovno prvenstvo.



Mateju Žagarju sta gledala v hrbet tudi Tomasz Gollob in Lee Richardson.

### NAJBOLJŠI V SREDNJI EVROPI

Šahovska reprezentanca Slovenije je pod vodstvom kapeitana Georga Mohra odlično nastopila na letonjem pokalu Mitropa, ki je potekal od 21. do 29. maja v avstrijskem Steinbrunn nedaleč od Dunaja. Na tekmovanju je sodelovalo deset srednjeevropskih držav, obe slovenski izbrani vrsti pa sta zmagali. Za moško reprezentanco so nastopili velemojstri Dušan Pavasovič, Dražen Sermek, Adrijan Mihaljčin in mednarodni mojster Matej Šebenik. Ženska reprezentanca je nastopala v postavi velemojstrica Ana Mozičuk, mednarodna mojstrica Vesna Rožič in mojstrica Karmen Mar.

### NAJVEČJI USPEH

Slovenski kolesar Tadej Valjavec je v 14. etapi dirke po Italiji dosegel največji uspeh v karieri. Po 210 zahtevnih kilometrih je v cilj v Livigno prišel kot drugi, zaostal je le za Kolumbijcem Ivanom Parro, ki je zmagal drugič zapored, pred Besničanom pa je imel minuto in 50 sekund prednosti.

### ŠE JE UPANJE

Slovenska moška odbojarska reprezentanca je v uvodnem srečanju turnirja drugega kroga kvalifikacij za svetovno prvenstvo 2006 izgubila s Finsko z 0:3, v drugem pa z Nemčijo z 1:3. Popravila si je položaj in z zmago nad Hrvaško s 3:0 zasedla tretje mesto. Vendar nima mesta za napredovanje. Tretjeuvrščene ekipe bodo dobile prvo priložnost sredi avgusta v bolgarski Varni, ko se bodo pomerile za zadnjo evropsko mesto.

### LANGERHOLC TRETJA

Škofjeločanka Brigita Langerholc je na atletskem mitingu EAA v nemškem mestu Dessau v teku na 800 m zasedla tretje mesto (2:03,04). Zmagala je Rusinja Natalija Kutkina (2:02,66) pred Nemko Moniko Gratzky (2:02,90).

### ČOP (LE) TRETJI

Najboljši slovenski veslač Iztok Čop je v finalu moških enojcev na prvi letonji tekmi svetovnega pokala v britanskem Etonu osvojil tretje mesto. Presenetljivo je zmagal Čeh Ondrej Synek, ki je vodil od štarta do cilja, med slovenskega šampiona in Syneka pa se je vrnil svetovni prvak iz leta 2002, Nemeč Marcel Hacker.

### DRUGI V DIVJIH VODAH

Slovenski kanuist Simon Hočevar je na mednarodni tekmi v slalomu na divjih vodah v Meranu osvojil drugo mesto. Zmagal je Nemeč Nico Bettge s 3,39 sekunde prednosti pred Hočevarjem, tretji pa je bil Grk Christos Tsakmakis (+4,24). V Meranu je v isti disciplini nastopil tudi Marko Mihelič, ki je bil s 26,63 sekunde zaostanka sedmi.

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

## MALI OGLASI

### CATERING

Cocina & Fusión. Srečanja — Praznovanja — Sprejemi. Najboljša okusna postrežba! **Julio Lallire, Chef Ejecutivo.** Tel.: 4641-6986; mobitel: 15 5564-2831; e-mail: jullace@yahoo.com.ar

### TURIZEM

Letalske karte, rezerva hotelov,

najem avtomobilov in izleti po svetu  
H. Yrigoyen 2742 - San Justo  
Tel. 4441-1264 / 1265

### ZOBOZDRAVNIKI

**Dr. Damijana Sparhakl** - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

### ADVOKATI

**Dr. Vital Anič**, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

**DOBOVŠEK & asociados** - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

**Dr. Marjana Poznič** - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalley 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@sfanet.com.ar

# Ob 60. obletnici - Žalni praznik spomina in pričevanja DOMOBRANSKA PROSLAVA

Nedelja, 5. junija 2005, ob 16, uri v Slovenski hiši

- **Koncelebrirana sveta maša** — Pel bo Mešana pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar

- **Poklon pred spomenikom**

- **Spominska akademija v dvorani**

Slavnostni govor: *arh. Jure Vombergar*

Odrski prikaz: **V znamenju križa.** — Režija: *Blaž Milič* Scena: Tone Oblak

(Ta prikaz bo skupina predstavila na slavnosti 60-letnice v Cankarjevem domu.)

## Počastili bomo vse žrtve komunistične revolucije na Slovenskem in se spomnili našega odhoda v svet

## DARUJTE V TISKOVNI SKLAD!

## Še o fojbah

Skupina 35 znanstvenikov, strokovnjakov in umetnikov, ki živijo in delajo v Ljubljani ter jih družijo korenine s Krasa, Goriške, Vipavske in Tolminske, je evropskemu komisarju iz Italije Francu Frattiniju nedavno poslala odprto pismo, v katerem ga poziva, naj pri iskanju odgovorov na v zadnjem času spolitizirano vprašanje fojb deluje v okviru civilizacijskih norm Evropske unije, ki temeljijo na svobodi in enakopravnosti narodov, narodnostnih manjšin in posameznikov.

V zvezi s fojbami pa so komisarja že opozorili, da italijanska vlada že do danes ni poskrbela za uradno objavo zgodovinskega poročila o slovensko-italijanskih odnosih v letih 1880-1956, ki si med drugim prizadeva razjasniti tudi to vprašanje. Kljub predlogom in prizadevanjem, da se problem fojb kar se da celovito pojasni, italijanska stran ne omogoča, da bi se nepristransko in z udeležbo strokovnjakov pregledala notranjost fojb na Trzankem.

Pismo so podpisniki - med njimi sociolog Marko Kerčevan, akademska slikarja Vladimir Makuc in Jože Spacal, dirigenta Marko Munih in Anton Nanut ter akademik Ciril Zlobec - poslali tudi drugim evropskim osebnostim.

## Po 60 letih - resnica

V Muzeju novejših zgodovine Celje je bilo za ta torek, 31. maja napovedano odprtje razstave „Prikrito in očem zakrito“, v okviru katere bodo predstavili dokument, ki naj bi potrjeval, da je takratna oblast vedela za zunajodnne poboje po drugi svetovni vojni.

Po besedah avtorja razstave, profesorja za sodobno zgodovino, Mitje Ferenc, gre za depeto, ki jo je takratni podpredsednik jugoslovanske vlade Edvard Kardelj poslal predsedniku slovenske vlade Borisu Kidriču in v njej zapisal, da ni več nobenega vzroka za počasnost pri „čiščenju“. Dokument so našli v Arhivu Slovenije.

„Doselej zbrane številke o prikritih grobiščih so šokantne. Več kot 400 jih je že evidentiranih, opravljene so bile sondaže in ponekod tudi izkopi - ekshumacije. Šestdesetletnica konca druge svetovne vojne je pomemben mejnik, ob katerem velja spomniti tudi na to razsežnost vojne na naših tleh, ki je v marsičem izjemna in specifična in je drugi narodi v takem obsegu in v takih obliki ne poznajo,“ meni Ferenc.

Prikrita grobišča so bila in so še danes očem javnosti zakrita in različno (ne)urejena. Ljudje bi morali biti podrobneje seznanjeni z razsežnostmi in podrobnostmi teh krvavih in prikritih posledic 2. svetovne vojne na slovenskih tleh. Razstava nima namena vnovič obujati travm pretekle zgodovine in razdvajati naroda, temveč prikazati tiste vsebine narodove biti, ki jo nosi s seboj v svojem spominu in koreninah. Šestdeset let po tragičnih dogodkih se je treba soočiti z zgodovino, ki ni bila vselej takšna, kot smo jo spoznavali.

V Sloveniji so izvensodno usmrtili tudi pripadnike drugih narodov, največ pripadnikov oboroženih sil Neodvisne države Hrvaške, pripadnikov Srbskega dobrovoljskega korpusa, črnogorskih in drugih četnikov ter tudi civilistov, ki so se umikali z oboroženimi enotami čez Slovenijo na Korozsko. Grobišč, v katerih so osebe neslovenske narodnosti, je več kot „slovenskih“. Kljub številnim „marmem smrti“ po nekdanjih jugoslovanskih pokrajinah, kjer so končali vrtnjeni in zajeti vojaki in tudi civilisti, jih večji del leži na slovenskem ozemlju. Med evidentiranimi grobišči jih je 108 s Slovenci, 84 s hrvaškimi žrtvami in 61 nemških. V 59 grobiščih so skupaj žrtve različnih narodnosti, za 62 pa podatki o narodnosti ne obstajajo.

Tako tudi uradna Slovenija priznava, kar je naša emigracija pričala zadnjih 60 let, in slovenska javnost lahko spozna vso grozo revolucije in povojnih pobojev.

## Na Himalaji umrl Slovenec

Na pobočju Everesta je ugasnilo že eno slovensko življenje; naše se namreč našel truplo Marka Lihtenekerja. Lihteneker in njegov kolega Viktor Mlinar sta 21. maja osvojila najvišjo točko planeta. Mlinar se je zvečer vrnil v višinski tabor, ki leži na višini 8300 metrov, Lihteneker pa naj bi zaradi slabega vremena izgubil nadzor na volumnom kisika.

To je sicer že druga slovenska smrt v Himalaji v zadnjem letu. Sredi julija lani so namreč ob vznožju himalajskega osemtisočaka

Daulagirija našel truplo 57-letnega Jožeta Šepiča, ki je v drugi polovici maja izgubil ob sestopu z omenjene gore. Šepič je želel kot prvi slovenski alpinistični turist osvojiti vrh 8167 metrov visokega Daulagirija, zato se je spomladi pridružil šestčlanski odpravi pod vodstvom alpinista Andreja Štremflja.

Zanj je bil usoden sestop z gore, saj se je odprava v dolino spuščala v zelo gosti megli, ostali člani odprave pa so šele po vrnitvi v bazni tabor opazili, da Šepič manjka.

## Razstava o Klementu Jugu

V Narodni in univerzitetni knjižnici so pripravili razstavo o filozofu in alpinistu dr. Klementu Jugu. Na ogled so originalni Jugovi rokopisi filozofskih del, dnevnik, njegova korespondenca, osebni dokumenti in oprema, ki jo je uporabljal na svojih plezalnih turah.

Klement Jug velja za človeka, ki je svojo filozofijo - temeljna postulata njegove filozofije sta bila volja in etika - udeležil v lastnem življenju. Z asketsko predanostjo je sledil notranjemu klicu in čeprav se je z gorništvom ukvarjal le dobri dve leti, je v tem času v slo-

venskih stenah opravil vzpon, ki so se zdeli do tedaj skoraj nepredstavljivi. Prizadeval si je opraviti čim več prvenstvenih domačih vzponov in z opisi svojih podvigov v Planinskem vestniku navdušiti mlade, da bi mu sledili.

Klement Jug, rojen v Solkanu leta 1898, je na novoustanovljeni Univerzi v Ljubljani študiral filozofijo in naravoslovje. Doktoriral je leta 1923 in postal asistent Franceta Vebra na fakulteti.

Njegovo življenje je končal padec v Triglavski severni steni avgusta 1924, ko je skratka sam preplezati novo smer.

## REŠITEV KRIŽANKE

**VODORAVNO:** 2. Aleluja; 9. uk; 11. etika; 12. ar; 13. krade; 15. Azori; 17. nit; 18. res; 20. bas; 21. es; 23. ko; 24. anatomija; 28. kreda; 29. aleja; 31. in; 32. Emona; 34. dr; 35. polž; 36. tros.

**NAVPIČNO:** 1. sukno; 3. led; 4. eter; 5. LI; 6. ukaz; 7. jaz; 8. vrisk; 10. kri; 12. ara; 14. Atene; 16. oboje; 19. ego; 22. sadež; 23. kilat; 24. Arno; 25. tam; 26. MAN; 27. Ajdo. 28. kip; 30. ars; 33. on.



## „ZA SONCEM V SVOBODO“ RAST XXXIV POSLOVILNI VEČER

V SLOVENSKI HIŠI, V SOBOTO 18. JUNIJA 2005

19,15 sv. maša v slovenski cerkvi Marije Pomagaj  
20,30 kulturni program v dvorani škofa G. Rožmana

Prosimo za prostovoljne prispevke,  
ki bodo namenjeni za kritje stroškov potovanja!

Prisrčno vabljeni!

## OBVESTILA

### ČETRTEK, 2. junija:

**Izredni občni zbor Zveze slovenskih mater in žena**, ob 15. uri v Slovenski hiši. Sledil bo razgovor z go. Jožo Šturm o tragičnih dogodkih v letu 1945.

### SOBOTA, 4. junija:

**Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB** ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

**Mladinska maša** ob 19. v Slovenski hiši. Sledi predavanje o mladini; govori p. Alfredo Saenz S:J;

### NEDELJA, 5. junija:

**Spominska proslava žrtev vojne in revolucije ob 60-letnici.**

### SOBOTA, 11. junija:

**Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB** ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

### ČETRTEK, 16. junija:

**Mesečni sestanek ZSMŽ-San Martín.** V spomin na 60. obletnico odhoda od doma bo ga. Pavči Maček-Eiletzova pripovedovala o svoji izkušnji, ko sta bili s sestro „Zaprta v Teharjih“.

### SOBOTA, 18. junija:

**Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB** ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

**Poslovilni večer RASTI XXXIV v Slovenski hiši.** Ob 19,15 sv. maša v slovenski cerkvi Marije Pomagaj; ob 20,30 kulturni program v dvorani škofa G. Rožmana.

### NEDELJA, 19. junija:

**V Argentini očetovski dan.**  
**Konferenca Odbora SDS-Slovenske demokratske stranke, Argentina.** Ob 9,30 sv. maša za Slovenijo. Ob 10,30 začetek volilne konference (občnega zbora).